

А. В. Тризна, студентка групи СТСА–21–2 (*ХНУРЕ, Харків*)

Н. О. Ластовець, канд. іст. наук (*ХНУРЕ, Харків*) – науковий керівник

ОСОБЛИВОСТІ СТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ (1917–1921 рр.)

Державність є не лише мрією, а й правом кожного народу. Саме це прагнення є маркером зрілості нації її прагнення до окремішності та самостійності. Як писав Верховний архієпископ Йосиф Сліпий: «Народ має бажати своєї державності, а в неволі про те думати і до цього прямувати, коли хочете бути «в народів вольних колі», коли не хочете бути постійно рабом сильніших чи хитріших сусідів». Державність це те, чого український народ прагнув досягнути століттями, мета, до якої так вміло перешкоджали дійти Російська імперія, Польща, Австро-Угорщина та інші держави в чиєму складі перебували українські землі. Варто наголосити, що для українського народу формування національної державності відбувалося складно через низку зовнішніх та внутрішніх чинників.

Мета роботи полягає в дослідженні та аналізі шляху становлення української державності в 1917–1921 роках.

Тема і зараз залишається актуальною через зростання ролі державотворчого чинника в сучасних політичних процесах. Сучасна Україна, як самостійна, незалежна і суверенна держава прагне до унормування законів та розвитку державних інститутів за зразком провідних європейських країн, але для того, щоб це було дієвим важливо враховувати уже набутий досвід періоду Української революції.

Питання державності тривожило українців століттями, особливо гостро воно постало в період 1917–1921 років. Після завершення Першої світової війни, в березні 1917 року в Російській імперії спалахнула революція, що спричинило новий етап в історії нашої держави – Української революції. Для розуміння тих подій важливу роль мали суспільні і політичні відносини, серед яких зароджувалася національна свідомість та потреба до національно-культурної автономії.

У березні 1917 року на хвилі національного піднесення була створена Українська Центральна Рада на чолі з Михайлом Грушевським, яка намагалася забезпечити демократичні законодавчі підвалини державного будівництва: затвердила принципи судової системи, закон про вибори, сформувала уряд, ухвалила низку законів тощо. Ці принципи були реалізовані в Українській Народній Республіці, проголошеній 7 листопада 1917 року. За час існування УЦР було видано чотири універсали. Далі

слідував тяжкий і тривалий процес становлення України як держави, невдоволення народу, збройні виступи, запекла боротьба за право існування з російським урядом, гетьманський переворот в 29 квітня 1918 р., прихід до влади Директорії у грудні 1918, проголошення Акта злуки УНР та ЗУНР в січні 1919 року. Найтяжчим етапом була боротьба з радянською владою, два Зимових походи УНР не дали результату, українські війська були розгромлені, почався довгий процес встановлення й утвердження комуністичного й тоталітарного режиму на території України.

Розглянувши і проаналізувавши вищенаведений матеріал, можна дійти висновку, що основною причиною поразки в боротьбі за незалежність було ставлення до процесів державотворення серед політичної еліти, яка не змогла забезпечити достатньої консолідації всіх верств населення. Наслідком цього стали гострі ідейні протиріччя, недооцінка значення збройних сил у захисті державного суверенітету, кволість мобілізаційних зусиль уряду та прорахунки у виборі стратегічних союзників. Проте закладена у той період ідея та кроки до її реалізації сприяли проголошенню незалежності у 1991 році.

Література

1. 125 Думок Патріярха Йосифа Сліпого: 125 р. Із дня народж / упоряд. Т. Ференц; літ.ред. І. Мартин. Львів: Свічадо, 2017. С. 45
2. Работа Ю. Українська революція 1917–1921 років і становлення національного профспілкового руху. *Офіційний веб-портал Федерація професійних спілок України*, 2017. 23 серпня. URL: <https://fpsu.org.ua/napryamki-diyalnosti/informatsijna-robota/12713-ukrajinska-revoljutsiya-1917-1921-rokiv-i-stanovlennya-natsionalnogo-profspilkovogo-rukhu.htm>
3. Українська революція 1917–1921 років. *Український інститут національної пам'яті*. URL: <https://old.uinp.gov.ua/page/ukrainska-revoljutsiya-1917-21>